

Traité Kétoubot

Trois exemples de tsédaka

Dans cet extrait tiré du traité Kétoubot, le texte présente l'attitude des trois grands maîtres à l'égard des pauvres, anciennement riches. On se rend compte à cette lecture que combler le manque de l'indigent exprime une notion subjective car le manque des uns n'est pas le manque des autres.

Chaque pauvre devrait recevoir selon son manque. Le Talmud distingue le manque objectif (un toit par exemple) d'un manque subjectif comme dans nos exemples.

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סז עמוד ב

תנו רבנן: די מחסורו - אתה מצווה עליו לפרנסו, ואי אתה מצווה עליו לעשרו; אשר יחסר לו - אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. אמרו עליו על הלל הזקן, שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו; פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלשה מילין... ההוא דאתא לקמיה דרבי נחמיה, אמר ליה: במה אתה סועד? א"ל: בבשר שמן ויין ישן. רצונך שתגלגל עמי בעדשים? גלגל עמו בעדשים ומת, אמר: אוי לו לזה שהרגו נחמיה! אדרבה, אוי לו לנחמיה שהרגו לזה מיבעי ליה! אלא, איהו הוא דלא איבעי ליה לפנוקי נפשיה כולי האי. ההוא דאתא לקמיה דרבא, אמר לו: במה אתה סועד? אמר לו: בתרנגולת פטומה ויין ישן. אמר ליה: ולא חיישת לדוחקא דציבורא? א"ל: אטו מדידהו קאכילנא? מדרחמנא קאכילנא! דתנינא: (תהלים קמ"ה) עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בעתם לא נאמר אלא בעתו - מלמד, שכל אחד ואחד נותן הקב"ה פרנסתו בעתו. אדהכי אתאי אחתיה דרבא דלא חזיא ליה תליסרי שני, ואתיא ליה תרנגולת פטומה ויין ישן, אמר: מאי דקמא? א"ל: נענתי לך, קום אכול.

Talmud de Babylone traité Kétoubot page 67 b

Nos maîtres ont enseigné : tu as le devoir de l'assister (le pauvre), non de l'enrichir. *Tu combleras ce qui lui manque* : même un cheval de monture et un serviteur pour courir devant. On raconte qu'Hillel l'ancien fournissait un cheval et un serviteur à un pauvre issu de bonne famille. Un jour ne trouvant pas de serviteur, il courut devant le pauvre sur trois milles. [...] Un pauvre vint devant R. Néhémie : « Qu'avais-tu l'habitude de manger ? demanda ce dernier. - De la viande grasse et du vieux vin. -Te contenteras-tu de lentilles avec moi ? Il mangea des lentilles et en mourut. « Malheur à celui que Néhémie a tué », dit R. Néhémie. N'aurait-il pas dû dire : "Malheur à Néhémie" ? Cela veut dire que l'homme n'aurait pas dû s'habituer au luxe. Un pauvre vint voir Rabba. "Quel est ton menu habituel (fourni par la communauté)? - Poulet farci et vieux vin ! N'as-tu pas honte de tant coûter à la communauté ? - Je ne mange pas ce qui leur appartient, car c'est le Miséricordieux qui nourrit. Selon un enseignement, il est dit (Ps 145, 15): "Tu donnes la nourriture en son temps". Il n'est pas dit en "leur temps", mais "en son temps", c'est-à-dire selon le besoin de chacun. Arriva la sœur de Rabba, que ce dernier n'avait pas vu depuis treize ans. Il prépara une poule farcie et du vin vieux. Il dit au pauvre : "Je t'ai offensé, viens manger !"

Traduction : Philippe Haddad